

بعد محمد حضرت یحییٰ آفرس که زبان انسان را
با انواع مثال قدرت گویایی محسوسه * * * پس از
هم در لغت حمید الداس که مکمل استخوان است و پس
از القصاص لطف و ملاحظه است که داده
دره می دهد از هیچ مدان سلسله لطیف مردان
معروض رای مجاوره دایمان فصیح زبان و لطیفه
سماستان صحیح سان می گرداند که قوت در خاطر عاقل
امر بلا لطمه ظاهر محاسن مد نظر سعی اکثر سهر
حسب و احوال امر اعظم روح دولت و افعال

معنی اسحه در بعضی استعاره مسطورم میگردد و مهم
 دور در زبان هراما مکه در اخصار بعد واقع اند
 مادر اک کهنش می رسد بر تو رتالف آراسگی
 مادم مطالعه آن انواع کتاب را صراحت بخند
 و بر طالبان اس فن کار آسان گردد اما لاله مره
 محصل اس سعادت واحد ددم و بعد هم
 ارساد مصروف گردد ماما چون اس سحر است
 من مصطلکات رحمة باصاف لطائف معنوی
 آسحه لهد ابر عاب خطا کار فرما موسوم
 شمس انسان می المصطلکات هدر زبان گردد
 و در شه نکزار در دو صد و هشتاد و هفت نوی
 صلی الله علیه و سلم در شهر محرم الحرام سارح
 مسن و دویم در بنده مرشد آما دامام رسد
 مامول از سخن سخنان مکه رس و روشن
 صمیران پاک به سن آلیف که هر حاسه نوی

ر س سید شوکت و کامنگاری نگین حاتم الهی
 و نامداری نیروی مادی کینو رکنان مصلحت
 آموز فرمان روانان نور الطاف رحمانی مؤید
 محمود آسمانی مرجع و ماتمهور نعلو نفس و ماکلی
 طیب مهور تحس خلق یکمای روزگار دل
 روزگار را اسرار اسرار مرکز دایره مروت
 ماصب اعلام خوب قد ده دوسای عالی مقام مرسته
 سبح سعراء دوی الاحرام عید لب گلستان
 معانی گل سر سبد حمسان محمدانی نهاد
 بهر اهل زبان معمار هر صاحب زبان هر مرد
 فص گستر ستگنده رد لطفه گوا فصیح الصفا امیر السعراء
 نواب سپهر حیات امیر الملک سمس الدوله
 سید احمد علی خان بهادر دوالفقار جنگ دایم اقباله
 عزم انصاف خطور نمود که تسبیح سیمین بر نوصیح
 صطلاح دبار دهلوی در دایره فصیحی اردوی

پس محرمه طعامست درین سال سله و میل آن
 از محرمه عات اهل ولاست و هم عمومادر محل طعام
 حاکم گوید آب و آس ساراست و آس ککای ساهمه
 کماه از آسب که برای آزار کسی معده مه سارند
 اقصی المصفا مر را در دفع سودا در محو اسر محمل
 رمای عات امان کوند * شعر * محکومادرشی لون درای پس *
 ده سری آس ککای پس * وندین معی
 در فارسان هم سعمل * مولانا طهوری
 بر سری نرماند * شعر * کاسه خود سدر لبدن
 می آمد رس * کو فلک می بر رکن هر دور
 آس دگر * اودهیونانما * هر دو او
 محمول و دال وای پس ی سایی محمول رسده
 و سگون را پسند می کماه از انواع محمل که در عالم
 بهائی خطه رکند استادی و مولائی حضرت و در فرماند
 * رماعی * کجه آهی گراکی آهی کجه ساهمی * کساهی

و خطائی در مانند بختم عیاس بهو سید بل در اصلاح
 کاوسه * نظم * ای که در آئین معنی پروزی * سب
 ارا اصف طبع را اگر بر * ارس مکس
 در س مکس هوا دیگر خطائی رفته است آهو مگر *
 بر صفا بر ارباب بصائر نوشته نماید که اصطلاحات
 مرقومه اس سحر مینوع است بر دو نوع نوعی
 را بجا آورده ام احصا و نوعی از روزه
 خواص عالی ای حال هر چه در محاوره آن دمار
 بعمل است بر آبی دور دستان سید
 و آنچه در روزه آن ملازم روح است عزیزان
 بعد از سید سهرسیدی عبارت از زبان موزون
 دهلی است پس هر چه مطالبی آن باشد صحیح
 و آنچه در آبی است غلط و منسج بالجمعه حرفی حد
 مرقوم بود ما سبانه الملک الودود *
 حرف الالف * آس * مالک مهر و دوسگون

دس سہجہ بی لطر محمد ہی سرتر ماند * سمر * عشق
 بی ابرائیس ہی دکھلا آسان * رہ گئی آسو لو آکھس
 آسان * آپس میں دھما * ہمرہ مہر دودہ و وسیع
 مای عجمی و سکون سس مہملہ کماہ ار آلودگی
 فق محمد سر ابر ماند * فرد * ہم کہاں نو کہاں
 ہم کہی ہس * کہہ آسمس دو نورہی ہس *
 واس محض سمجھو رہاں اس * اوس درحابی *
 نہ و معنی مصطلح کی کماہ ار سردی مارا دو دم
 مراد ار آب و تاب حمری کہ کمال صفا و صاحب
 ماسہ سہل بر معنی اول مولف راست * برگ
 گل بر ہی ہر ایک اوس سی برحابی و ہس * دیکھی
 عالم جو وہ مری عرف اسمانکا * و دو دم سر جس
 گوہ * شمر * حرا سبک بادل آب ہس گل شاحسار ہر
 کما اوس بر گئی ہی جس میں ہمارہ *
 * آگ لہی کو آئی ہس * در محلی گوہ کہ دو سہی

کجھ آہی آہی کجھ سہا ہی * آدر وہم سہ
 ۲۰ دل دلوہ * کنا کنا کجھ اودہتر ماہی اور سہا ہی *
 وادہتر س محف اول اسب و سہر سہس معنی مر را
 علی ہی محسہ گوہ * راعی * کنا کنا عرص دہوس کی دہس
 ہی دلو * کس کس دہس کی اودہتر س ہی دلو *
 دلو س معاش معر حاں کہانی ہی * دسا کی
 عرص ملاش کہس ہی دلو * آنکھو ہمیں آہی *
 کناہ ار آمد سکر اگر تہ عمر مار کل سکر اطلاق
 دارد آما سر بر اس سہمل مولف
 گوہ * شعر * دعوی سحراری اسی ہی بہ ہما سر کار کا *
 پی ہی ایک آدہہ گہو ات آنکھو ن سس
 آہی لگی * معنی کشف و ظاہر اسب کہ صمیر لہط
 کشف در محاورہ ہندی سانس استعمال دارد لہذا
 محمّد و ہودن آن حبش شب سرد کہ سب
 پیدا ہو دہ * آنکھو نکا آہا * کناہ ار آشوب حشم

* آنکس به بهاری دیکھی ہوں کہا * نور را بخیر ناری
 سودن وہم رعاب ادب اردب دادن
 مصطفیٰ خاں بکرگ گوید * برگس کس سن ہرگر
 لائیں اطرس * دیکھی ہوں سی ماری آخر
 تمہاری آنکس * آنکھ دکھلائی * مرحہ
 چشم مائی اس کہ در فارسی سستل موات
 گوید * دیکھا سچم نہیں ہی حسنگس سی سمرخ سمرخ *
 برن ہی کس ہمیں اس آہا دکھلائی لگی
 اگادون برلوتما کماہ ارمیراری کہ در عالم
 رستک لاحق گردولی گوید * شعلہ جوشی
 نظر آماہیں * سسی اگادون برلوتی ہی ولی *
 * آنکھ مولکی ایک حس کا احہ مار کر لہما *
 لہا اسٹ ار قول ملا مابل سر سکا دگوید
 عرون کو خان تواس عفت کی دال کر *
 کراس آگی سورہ وہم پاس آکھہ مود *

بدندان دوسری آوردی مکت و توقف رود و مراجعت کند
 محمد یعنی سرگود * خالد مجاهد سوخته کی ماس سسی خان
 کابها * آگ لسی مگر آئی ہی نہ آتا کابها *
 و آرتغر سعد ای اسرف سفاد سد
 که در اهل و لاس هم اس اصطلاح مستعمل
 است اسرف کوند * دل رار سبه آن
 سر کس گرفت ورف * در خانه اس آورد
 آس گرفت ورف - و اگر گوید که در سفر
 سعد ارفاع شعلت طاهر است نام اصطلاح
 هندی مطا لفت بانه گوئیم و اوسط است که در گرفت
 ورف واقع شده معنی اس است ورف
 شامل طاهر * آنکس لیسوا دی * کتا به احرگی
 هم که کمال مگر اس عارض گردد و حصر درد
 فرماید * اوس سبک ل کی وعده خانمی کو دیکھی *
 نه اگر ہی اس آنکس مری اصطلاح سسی *

کت گیس * ایک سعی رہی ہیں جس دن ہمیں *
 * آنکھ چھبکی * ماں مقابل ساوردن
 مولف گوید * مقابل حسن کی گرمی کی بھری کون
 اب ہو دے * کہ سورج کی ہی بھری رورو
 آنکھ اب چھبکی ہی * آسمان کا سائب * کہا
 ار دشمن اتلی اب مراد دی گوید *
 رومہ رومہ مارچو ہراسی دکھلائی لگا * آسمان کا حساب
 لکلا نہ لوحی کہا ہی لگا * آنکھوں میں گھر کرنا *
 اصرار بر نصیبی قول خود نمودن خلاف حصص سعی
 مولف گوید * کہتی ہو گھر بھری آنکھوں میں
 ہیں سعی کہا * کون مکرادی ہمیں آنکھوں میں گھر کرنی ہو *
 * آسمان میں گھرنا * کہا نہ ارہم سہن حسری
 کہ کی سعی دفعہ حاصل شود و قدر اس حد ان
 ساتھ اس سرسمخارہ عواراں سہم
 مولف گوید * قطعہ * کہ کہ توکل ہی اور چون تسم *

* او تہائی گئے * ہر وہ لواد مچھول و
 نای ہندی مالک کسہ و دو نحمائی و کافہ
 فارسی مای معرو ف و راہ مہملہ مار سہ
 و ر ف ا ل س ت ا ر د ر د ا ن کہ ر و ر ا ہ د س ن ر د ک ن د
 و ا س ط ا ل ہ س ر د ر ا ج ل س ر د م ر ا
 ر د ی ع س ہ د ا د ر م ج و ک و ل و ا ل س ن ل م ر ص ف ا
 ا ل ت ا ر ش و ر م ا د * ک س و ک ا گ ہ تہ ک ت ی و م ر ا ہ ی * ک و ئ ی
 ہر و ا و ت ہ ا ئ ی گ ر ا ہ ی * ا ت ر ی د ل ک ہ و * م د ف ع ہ
 ل ط ر م د گ و س د ف ا ت د ح س ح ا ت ر ا س ت * ر م ا ی *
 ک ل ر گ ح ا س ی س ر ح ک ر م ا و ن ک و * م ت ہ ا ہ ا چ م ن
 س ر م و و ہ س ر و د ا ج و * م س ی ح و ک ہ ا کہ ہ ی ک ف
 م ا ہ ہ ا ر * ہ س ک ر گ ا ک ہ ی ا ئ ی ا ت ر ی د ل ک ہ و *
 * ا ل م س ی د ن ت ر ہ ی * ک ن ا ہ ا ر ل ع ر ح ا ل ا
 آ ع م ا ر س ک ہ د ر ر و ا ل ح م م گ و س د م ا ر و ا ل
 ہر ی ش ا ن ی م ر س ج ا گ و د * ہ م ج ر ک ی ر ا ن ہ ی ہ ی آ ہ

کشد اول مشهور و دهم مولف گوید * مجلس سبی
 راب دلیکو مری صورت صا * انگنی سبھو بکی
 آکھوں مہیں وہ خاک دآل کی - آکھیں سلی سلی کرنی *
 کماہ ارکمال ہم کہ اکسر در حال عریط رنگ رو
 مسخر شو در آگ گوید * در آکھیں سلی سلی کہ دما مہیں
 وہ شوح * سرم سب لو ہم حسرت سبی بدیکھا کرہیں *
 + حرف الاء موحده *

* مک لگی * نصیح اول و سکون کاف ماری
 کماہ ارما وہ کوئی دسبیل سبھو متل مرآ
 رفیع سو داد را وند وی لاہوری گوید * سنی - وائ
 رہتی ہیں صبح سبی لی سام نک * لگی ہی استعار کی
 چار ہرا کو نک * ویکاک سکرار سبھو مسب
 و ہر ورامعی مصدراہ حاصل واس ظاہر اول لی
 گردہ اند حاکمہ موای مینوی فرماہ * اہل دسا کافراں
 مطابق اند * رور شب و حق و در بن بن اند *

طالب رنگ و لوتراہون مس * سرہ اسالی
 حان سمل محبی * آسمان مسی ہنس گراہون میں
 * آدگہ حورای * کناہ ار حشم بو ستی
 اسب مولف گوید * ایسی کناکی ہی دلاہمی
 ہو یکی حوری * دیکہ کر ہمکو جو نہ آنکہہ حورالسی ہنس *
 * آنکہو مس کہنما * در نظر ماگوار گد شس
 مولف گوید * حوں اشک بو نظر دن سی
 کہو مکرہ گرا د لوی * آنکہو مس سری ساری
 ہر وقت کہنکساہون * اولحہما دیکا * عمارت
 ار گرواری دل اسب حرا آ گوید * خوش ہوا
 رہ کی مس عم مس نہ کہس * دل المحہما را کہس کہس
 * آنکہوں میں خاک تہ الہی * مد و معنی
 مصطلح کی آنکہہ جس رون را مسالغہ تعریف
 چشم حردار حوب ماسد واس خاصہ فر وسند گان
 عدا را سب و دیکہ آنکہہ سری را طرف العین دست ہر د

حالات مبالغه و اکثر سبیل طرگوئے سرف الدس
 مضمون راسب * مہ روی نو چہ مکر آسکل ہوا ہی حسا *
 * مارو حرا کرے حر ہمارے ہی ہہ مہسا * ماد ہندی *
 حلوہ دادن ملاف و گدات حر ہرا کہ در جعب
 اصلی مداستہ ماسہ رار و گوئے رندگی ہی سہراب کی سی طرح
 * ماد ہندی حساب کی سی طرح * ماد سا *
 اصم اول و مای سددہ مالک کسدہ در محل
 فریب دادن مستعمل مراد و بیع سو داد و محو
 اسر حیل گردہ سران کا گر آئی و دب طعام
 : خای لقمہ کی کہای وہ دسام : نو ہیں اتہہ حائس
 اسکا و دی سا * مارس ہیں جہو ہی : ہہ سی کما * سا ما *
 لغت جس کماہ اور اسجد کردن بولف گوئے : نہ جہرہ
 : گہہ در مس ہستیا مجہی گہہ کیج حرم مس *
 ای عین عرس نوی مجہی حوہ ما * ما * ماع ماع ہو حاما *
 مراد ار سگہنگی خاطر ہہ اس گوئے : کس نہ رہی

* سرام لسا * بالکسرو سکون نهکله معنی آسودن و شست
 گدرایدن واس سردرا بمعنی آردان خانه سردوس
 است محمد فاسم گوید * دل سماء من اُس رلف کی
 آرام لسا کر * ک سام کو نو مرع نو سرام لسا کر * سسر *
 معروف ششقی و می مراد صافی آشفته مر مابد
 * سرا آسعه هو مامنه * اری سارا عالم
 جهوما رآهی * سرا * در محاوره قصر بمعنی فرد دگاه
سممل مولف گوید * رماعی * هو احارب تو
 نرم من سری * آج رها هو گوسته گسرو لکا *
 * اکمان حانس سرا آئی سام * دورهی سرا
فصرون کا * مدن هلال حاما * کسانه ارجوس تور
 که در امام بهار برور کند و عوام گرمی دانه کو سد
 هد اس گوید * آس سی داع دکی سرا ما و حل گیا *
 * گلزار هولی کسانه مدن سارا هلال گیا * و جهه نکر ما *
لوا و مجهول و حسم هندی کسانه ار مکس در یدن کلاف

مارا را سب محمد نفی سرگود * تالا بهن ایک محکو
 سنگ آج اور آبی ~ ہسون کس ماہ کارح ادبی ساما
 مال نکا ہووے * ما کد آدر سالنہ احسا ط حیری
 لہ محض حاضر کو سد و آس طاہرا بر تمہ ہمان است
 کہ در فارسی گویند سر موصمان بشو داستان دی
 و مولائی حضرت در درماید * ای ساء نو ہوو دسمین
 ہمارای حی کا * ان دیکو ہووے رلفو لکا مال نکا *

* حرف الہای عجمی *

* مانی بی بی کو ساء کناہ ارکرب مد دعاہ
 کہ در ہیج حال فوب مکند مرزا علی نفی محشر کو مد
 * رماعی * کنا ظم ہی دلمس نس سوسا کچی * حب ماہ
 لب حام کا بسا کچی * انداہی سبب محب
 کی ہون * مانی بی بی کی اسکو کو سا کچی *
 * مایون آگنادر حب کا * کناہ ار برگ درری
 رح است در آمام حران و محاراد در محل

[illegible]

قدس سرہ فرماید * ہمیں رہنما رکھو گی یہ
 سہیلی * ۔ طرح کچھ ان آئینوں کی مانو گی *
 * پہلی * نعم اول و سکون و فانی و لام ساری معروف
 در ہندی، مردک را گوید و سانی کا مارا کرنا، ادا
 اس کسی را در حرم مصطفیٰ خان بکرگ
 گوید * اگر آدے مری لہر وہ مارا کرے اوس
 ماہ کو پہلی کا مارا * سچہا رس کہانی * نصیح اول
 و حرم ہندی مالک اکسیدہ و رای ہندی ساری محبوب
 رسدہ و سکون ہوں کہانہ ارصد مات برداس
 اس مرزا رفیع سودا در محو اس گوید *
 دیکھتی ہی ہے وہ نورہ وہاں کی طرف * کہنا ہی
 دانہ کہاس کی جاگہ سدا سچہا رس * یعنی ارماطانی بررس
 می ادم * بی جا مات کا یہ طرح ادا در جواب سوال
 اس آرواؤد * جس اداؤں کا تہ ہو کی سدا
 اور سب کہا * مگر حب آرو کی مات کو سدا نوہنی جا *

انما می قوت و استعداد مصطلح اعظم از سکه
 در تعداد معشون طاق و آرام امام بنزد و اسخودت
 رودگار عدم اسباب و بده حساب مرد را
 ربيع راند * نظم * احوال کی ہماری نکو نو کا حری *
 گندری ہی حکی حی بر سر ہی بہ حاسا ہی *
 آنکھو کی گر دسری مرگاں کی ہی بہ صور *
 گویا کنار در باحس بہ کی آرائی ہی * اور دل جو ہی
 لعلمس سوا سطح کا ہو رہا * ہر گز نہ وہ کی ہی
 ظالم نہ ہو تھا ہی * القصہ کا کہوں میں
 گلست میں زندگی کی * سچہ میں یہاں سودا
 پاتوں ہی آنکا ہی * مائون حل حاما * وقوع محال
 در اس حال سر حس در سحر الہان سحر
 قحط سالی لکھو آورده * عربوں کا دل سا نکلی نکا *
 لوگل کا ہی مائو حالی نکا * مائون نکالی * گو مائو اراد
 اعتدال بیرون داس میں اسب حضرت درد

مولا گوید * حب عریسی ہوا وہ کہیں راہ نہ ہمارا *
 یہاں درد دہی اسی ہی سہی ہر ک گئی *
 * بہار سی راہیں * کہتا ہر طول سہاں
 ، صحت سجاد گوید * کس طرح کو ہمیں نہ
 گداز لگی * ہر کی نہ بہار سی راہیں * مانی نہ مانگتا *
 در اول صر سمندر رحم کاری خوردن و معائن
 دادن سیر سو گوید * راہی * جو حسی ملای ما کہانی مانگی *
 ماراہ عدم کی کچھ نشانی مانگی * دکھنا سے اوس
 ہوا ہی سمندر نگاہ * کاکا مارا کہی نہ مانی مانگی *
 * ملہیں لکاما * فصیح اول و لام مانی معروف
 و فصیح مانی ہندی و سکون یون در فکر محراب
 کسی نودن سو اور ہجو سحر مانی حائسا ماں گوید
 * مان ما کو خود نکھو ہر کی نظر * محسوس کہنا ہی یون
 وہ گدی حر * نکلی سرف کی گھر گگا دنگا *
 اور ملہیں سیرا کاد گگا * بولی ملی گدراں کر بی *

* بنت هر حاما * ساي مجهول و سکون ماهندی مراد ار
 سک طرفی ماکان است محمد حاتم گوید * اند بولس
 دنگه کرانگو اهری پس رست * بنت الکا
 هر اکل بر بون مری پس رست * مخفی ماید درس تهر
 حنست معنی اصطلاح لطف دیگر که عبارات ار
 نه اهل است کنش سدآموده * سا * ماکسرادل
 و سکون مهمله و بون مالف کیده جنگی ماس
 مخصوص در عالم نفس حصر درد فرماید *
 مرتابهی هون کجه من اوس سحت دلکی باهون *
 باهون آابهی کم سحت دلکی باهون *
 * پانی سی سا کرما * کمال نصیح بودن مصطفی گوید
 * هم بی رور و کی در ماکرد ما * ارکومانی سی سا
 کرد ما * سا هر کسی * نصیح اول و سکون
 مهمله و لام سایی معروف رسیده کتبه اران است
 که در حالت عیب براجوال شخصی اطلاع شود

طاهره بی به آب خوش سی اسکی طشش * انسی
 بادکی با بود بود هو مسخی * سالا هو ما * در ا صطلاح
 اراد ان کاسه ار رحه سی بر پس آمده مولف گوید
 * اری می نوس نوی آکو طدی وان ۶ کا *
 گه ای ص کو کپی پس نری آح سالا ہی *
 * پس انداد * نسخ اول و سکون مهمله ایچه
 بعد از صرف نگاه دارند و در کار سه آرا ما به
 نوکل مامد که در امام عطیلت نگار آمد محمد لغاً گوید
 + یہ گل اندام تو عربی می یک اک بار کر س *
 کام پس رلف سی کاکل کو پس انداد کر س *
 ساند دالست که حروف حد نامتراج ہی
 محتاط المرکت در زبان هندی براسه علمده فرا
 یاده اند و در ملاحظه اہم متفاوت گردیدہ جوں * ما *
 کہ مفہم برد و ہم است اگر مای ماری
 نہ محلو طنود * ہی + خواہد و حیات و علمای

کتابہ ارکمال محد و عدم اسباب ہدایت گوید
 * ہوا و اس در ارتجاع سی معلوم نہ ہو سکتا
 کہ نہ راہد ہی ایک بولی ملی گذراں کر ماہی
 * پانلوگاد ما کتابہ ارکمال اسماں محمد مصی
 - سرور ماد * بارہ طلب س کونی کہ یک ہری *
 تکیں دے کہ تھہ رہون مانوگاد کر *

* بانو ہسلا کر سونا * عمارت ارکمال فارسانی
 اس حرات کردہ کہ ستارہ کی سی
 حیرت جرح آہ * دماغی می سونی مانو
 ہسلا کر ہمس * ہائی ہرما * افرارہ سرخرو دن
 متولف گوید * عسک کہانی نہ کسغان ہی ہمان
 ہائی ہری انسر اگر صورت را دیکھی مری چاہ
 دسداں کی * مار دہود ہوسی کتابہ ارکمال
 اعتماد متولف در تعب گوید طوف قدم سرسب
 خدمت کبھی * مقصود دلی تمام اوسم لکھی *

* بهاری شهر جو مکی جهو د سا * دست بردار سمن
 ارا مری است که بر آید از عهد آن مصور ساسه
 مکی ار ستر گوید * همی ادس سنگدل سنی سوره مور آ *
 بهاری شهر به جو م کر جهو ر آ * خاک حاما *
 نصیب و سکون کاف ماری کسانه ا و فوع
 حیرت ناگمانی که دفعه دو دهم مر آ از بیع سودا در
 قصه سالگره گوید * حسن اسما که حیرت ماه
 سب خار دهم * یکسک دیکر لو نکند و ده رد حای
 بهک * سهو کا * نصیب اول دو م لو او معرف
 و کاف ماری مالک کسده مر آ از سعه روتی
 معین مولف گوید * سهو کا اسمد ر مکر ای
 ای رسک قمر ککا * ر را سانو حاما که خلا هم
 جگر ککا * اما ر فوع دهم ر ککا * سایی
 معرف و کاف ماری مالک کسده معنی بی شک
 آمده و بهکالما نظر دین من کسانه ا ر مکی رنگ حیرت

نوں مکتی ہو * کہ گو مان مایوس ساں ہیں +
 * مارے گئی * کناہ اسعل ہمانی مولف
 راست * اندطاری مس سری کل کی طرح اہمہ رو *
 آہکی راہ ہی گئی ہی کتی مار و مکو * نہ کر رکھو *
 در اظہار معرضی و اسسما گو نہ سر سجاد کو بد
 * مار کا خامہ نامس ہنگا عمر * لوسف اما پیر ہیں - کر رکھی *
 + نور ماحور نا * کناہ ارکمال قدر
 و احسان ہد آب گو نہ * سر راستہ صحت مار و کی
 اہمہ ہی کیا * وہ آہی لوری ہیں اور آہی حوری ہیں *
 * سکی جسی * مکسر ادل و سکون نوں دکاف
 ماری ساری مچھول کیا - ار علیہ سکہ کہ ہمایہ
 مہو ستی آرد و محار آرد محل مسح سدن سر
 مسعمل سہ فالدین مصہوں گو نہ * سری یہ
 خط کی دیکھ کہ کی ساری صحت ہیں * گر ہو کی یہ
 ہنگ ہی سکی را جسی * لولما لظم و نمس *

کہ در مرید خود ناقص باشد ناحی گوید * نمکس س
 دیکہہ کر ہی کا * رنگ کل کا جی کا ہر کا * ہسہولی *
نفس اول و دوسم نواد مچھول و لام سامی مچھول
رسدہ جمع آملہ و ہسہولی دلکی ہوری حرب
دل سر آوردن خان آرد و فرمانہ * سکائی مدیح
حاکر سی مام نور ے * راہی آج اہی دلکی
ہسہولی ہور ے * ہو یک ہو یک کی مانود ہر ما *
ہر دو نواد معروف و نوں عہ ماکاف مار کی کار
ماحیر ار ہودن و راہ ماخضا دس ہ آب گو د
 * رمانہ یکہ مار کسر ہی ملہل حاطر گل سی *
نصاہی ہو یک ہو یک اس گل سامس مانود ہری ہی *
 * حرف النابی مستوطہ *

* مل دکسر اول و سکون مائی مآم کشد کہ
مسمت ار اسام حبوب و در اصطلاح عرصہ
مقدم مل ار آہم کم معدہ خان گو د مل س دل لی کی

سو بهان هون کهاسان * ملودن سی آگ لگی *
 کماہ الکمال عبطو عصب سجاد گوید * سهند مکو
 کف ماسی سری لاگ لگی ہی * سن کنا کرون
 ملودن سی سری آگ لگی ہی * ملا داری *
 مام صحرا ئس کہ در نواح سر سهند واقع واکسر
 و طاع الطرلی دران * ان فاعله عارب کسد و در
 عرف حال اس لفظ عمومآ در جمیع محل حظرا طلاق
 دارد مراد بیع در محو کونوال و بی اندطامی
 ساه جهان آباد گوید * دیکھی ہمیں جو راہ
 قادری کی * ہم ہی رہی ملا داری کی * نانی *
 قوفای مالف کسد * و لام سالی معروف معنی
 دسک آمدہ و اس در سہ محل استعمال
 دارد نگاہی در مقام طلب کہ صدای آن دلالت
 بر وجود شخص کند مراد بیع در مطایع قصدہ
 ساکنہ گوید * صبح ہوتی جو گئی آج سری آ کہہ جہسک *

سجدہ نادر و معجزہ است حباب در در فرمانہ
 * روی کو سرے لولی ہی وہ لطرہ ممس * اس گوہر
 استک کی ہی رنی حمکی * مل دہر سکو خاکہ مجلس *
 مکر اول و سکون مانی کماہ ارنگی حای مجلس
 کہ مکر مردم ماسد سر حس در مسوی گلزار ارم
 گوہ * محوم ماہ روان اسقدر رہا * کہ ہمکو
 دلکی بس خاکد آ رہا * سای حال بی اس حسن مس رہ *
 ہم ہنسی نہ مل دہری کو خاکہ * ملوی سہلائی
 لطرہ در خوشامد بودن مولف گوہ * ہی نہ نامالی
 خون دل حاشی ہی کامص * مہدی اسطرح
 جو ملوی سری سہلائی ہی *
 * تمی اوزائیاں اور ہمی ہوں کہانیاں * در مقامی
 گوہ کہ طرف مانی سخن ساری کید و خود در اربع
 اداطلاع ماسد ہد است گوہ * ماس نہ کی
 آگی مانی ہو سری خان * مسی اوزائیاں ہوں

* لوہ کس کون نہ سر کو پہو تر مرے *
 لی ہی جا کر ہمارے سی تکر + تنکی تر ما عورت کا *
 بے صبح اول و سکون مای عجمی و کاف ماری
 سائی مجھول کماہ ارسلان خاطر اوسب ساسنر
 مولف گوید * سی مس لکے تنکی ہی تر تی ہی
 د ح ر * ہو بہون سی سری ہو بہون کل ای رگر گئی
 تنی کی اوت مس سکا ر کہلدا * در پردہ
 کار کردن سکا دگوید * مرکابی صف مس جہسکی
 نگہہ بون کرے ہی حوت + صداد بون سکا دای
 تنی کی بستھی اوت * تنکما ہو قری کا * لہجہ مس و
 سکون کاف ماری و رن مالک کشدہ کماہ ار
 جس مواد اوسب حساب مر رار مع سودا فرماہ
 * طمس نی اند بون دلکی نی صورت نکالی ہی *
 * تنکما ہی تر آرا بون کو بون نکما ہو جوں پہو را *
 اما ر نوع دو سم * ہو ہما سہہ کا * چس بر جہس

دی خوشی می دهس آکر در دل بردسک *
 و گاه در صحت و اسهال اسهال گردد دهن اسهال گوید *
 * کرم سبب ماب آکر چمکی هی گردد اسهال ماه کی *
 کوه لرزگی دیکه کراسکو کادس مالان * و گاهی *
 ارمان موسمی را اسهال عمل نظم مال مستور
 ماست و در سبب در مالی های سبب اعتبار
 شود و مالی ایک ماهه سی سخی بنما که گاه اسهال
 ادا مر ممسج الوقوع که دوسان در عالم اخلاص
 سبب شکایت گوید بد آت گوید * شمع *
 * کس سبب که ایک ماهه سی سخی مالی *
 * خواهی حاه کرے هم ہی اسکی حاه کرے *
 * حرف التاء هندی *

واس بر مرد و فم اسهال اول
 * تکریمات سی سی * معادل سدن ماکسی که
 قد رت معالیه آن ماست سر سجاد گوید

و در عرص مطلب کہ اول اس لفظ گوید و
 من بعد بر الہام من مدعا آمد مگر سرور گوید
 * کہوں یک نام من محسنی اگر حتی کی امان ہاوں *
 * مجھی فرماں ہوئی دے مری فرمان ہو خاؤن *
 * حتی نگہل خانا * سائی معروف و کسرہ مار عجمی
 و صح کاب ہندی و سکون لون کناہ ارسلان
 خاطر است ہد آگ گوید * دل بر ہر حرف
 است کاب سی ہما محوم * کہہئے گو دیکھی ہی یہ
 یکٹھ حتی نگہل گنا * خان بر کہہ لسا * کناہ ارا شمار
 ہودن امر لب کہ در حصول آن ہما اک خود
 مصور گرد در آگ گوید * رماعی * ہما ہوا حب سی چون
 دل ہی من سا اک یک مر مر کی عنصاری
 من حنا * کوئی اور نہ کہہل کہہل آما فقاو * عطلی من
 ہی خاں ہی نہ کہہل من کنا * حتی ہا نا کسی حسی *
 نام مان ار امر لب کہ معصایم حسی حرا

ز دن اسب سر حسن گوید * تم گس ہو حسن نو بہ
 ناری سہمی بر * لون اور کی لو آ کی وہ سر بہ ہو ہما کی مہتی *
 * حرف الہای مہلہ *

شعر مکہ مسمل بر اصطلاح ماستد در س حرف کم سطر کہ ستہ
 * حرف الحکم ماری *

* گک * نصم اول و سکون کاب عجمی در ہندی معنی
 قرن آمدہ و در اصطلاح آکہ دو برد جو سر کہ در یک
 تارہ ماسد فصائل علی خان در سہوی رمای معنوفہ
 گوید * سد اعم کی جو سر سہما کر سب * برہ و کی
 مہتی ہون اما حرف * سر کسکی ہی برنی ہی ہر حال مس *
 کئی گک ہوئے محکو حمال مس * حی مس حل طام *
 کتابہ ارنج و مات جو دن در حال رسک
 سر سو ر گوید * جو سری قد کو دیکھی سمع مانی ہو
 بگہل حادے * مہی دیکھی اگر برداہہ اسی حی مس
 حل حادے * حی کی امان مانگی * معدہ آدابہ اسب

در سر هف چاه موسن جان گوید * حسنی روی رسن بر

هی کوی * حسینی هر مای لکی دَو موی *

* چکای دِسی * نصم اول دکاف ماری مالف
کنده و د و سحتای معنی نظم حلط کردن است

و سر عوام مارا استعمال کنده سرورده علی

مورون گوید * حکای دی کی حسرائی سی حاما *

کنادامی ہی * نگاهس حطرف لری هس مری

همی انگلمان * حسینی حاتسی * لفح اول و مسکون

مار عجمی و لون مار معروف کنانه ار کمال ماعب

و اس سر سجمل عوام است مرار دبع در محو

طفل معطی گوید * مایکی گهر کی حات کر چپی *

کر و گد ران مار و سم ای * چو نت کر ما * و ران

سحت مودن مرار دبع در محو کووال گوید * ای

در و ارے آگهی رکبه نت کهست * کئی هس اسبی

گهر کی گهر چو نت * چت مگو مس اُوراما * نصم اول

نست * سنگارون سن گوست سنی ہی
 وہ او مار * نہ کہتی ہس جوتی کا اُسکو سنگار *

* حامد کا کہت کرنا * کناہ ار طلوع شب مہتاب
 و بود ہا لہ روسی سر حسن در تعریف سیر لوستنی
 بی لطر گود * وہ حسن اور وہ لوساک اور وہ شتاب
 * ر مر د سس جوں خلوہ آداب * کہی نو
 کہ شب حامد ہی آن کی * نکالا ہما مہ کہت
 سی دہان کی * و داس معنی لفظ کہت لطفہ
 حسدہ دما مل نہ حکما * دستور کا مافس وہم حشمکس بدن
 سال اول ہدایت گود * نہ مکہ جو ہر آہہ می روستن
 ہوا دلیر * کہ اکبر اس زمانہ بدیع ماکاری حکمی ہس *
 و دوسم مولف گود + بہاہ استک ہی کچھ
 ہس مجھ نہ گرم ہوئی * آئی ہمار لحت دل ہی انو
 حکم حکم کر * حل * صبح اول و سکون ثانی
 بد و معنی مصطلح کی وقوع نہ ہی دہر نہ دہا سوہ

و سکون مای هندی و کاف نازی مکسور و نختا;
 نواد مجهول و سکون نون کناه از احاطه است
 که طرفان اهل ملاهت کسد و هم در حائى سعمال
 است که شخص را ماطاف التحیل ماکام نگذار،
 هد آست گوید * آه و معان سسی نه کهنی عهد لب کی *
 بلبل کو گل بی حشکون پس پس او آرد ما *
 * جور لگیا سماع کو * کناه از اردو گد احسن سماع
 است که لصد نه مادسه نصی مادر سد و مل اردو
 معمولی تمام شود محمد میرا تر فر ماید * د سدم کچه
 گهلاهی حاهون * سماع کی طرح دلکو جور دگا *
 ۶ حوتی کا هو مایک حیر کا * نواد مجهول و مای
 هندی مای معروف کناه از یکسانى ان حیر است
 حانکه در فارسی گل سر سده حواسه سر حیر
 در لغت حمد در سر که در هندی آرا حوتی گوید
 همس اصطلاح آورده و فی الواقع حالی از لطف

اس ہنم ارہمان عالم اسب کہ فارودہ سرج
 و ہر جاری گوید حال انکہ فارودہ علم شہنشاہ لول
 اسب و سرجی آن کناہ اردنگ لول و ہمہ سرج
 مطہر ہر جاری ہستہ ملکہ آب آن جاری علی
 ای حال سبہ اصطلاح مدکورہ کلام سر صاحب
 مادہ سہ * ہری گلی سہ ای کسہ عالم *
 ہر اردن جاری ہوئیں خار مائیں دیکھیں * حرا تہہ اکراما *
 خاموس کردن حراع است مولف گوید * ہری
 مس صرف سہ دی ہر داع کون ہون * تہہ ا
 لرے ہی ہر کوئی وہ سب سرج حراع

* حرف الحکم ہندی *

اما ربوع اول * جہانک * نصیحت و مسکون
 کاف ماری کناہ اردن حری کہ اردور محسوس
 شود و حوت معصیل مدظر در مادہ مولف گوید * ستر *
 * اُسکی جہانک سہی آنکہ عت اسی لڑکی *

و د و م معنی خلف سال اول مؤلف گوید
 * حل سی ضرور ار و طاب و تاب و توان +
 حلای ہی تری سہون مس مکک حل برگگی *
 و د و م محمد نقی سر گوید * آوارہ سرے ہو مکا
 ماعت و در لب ہی * کافر ہون اسمس ہو وی اگر
 ایک مال حل * حرج حراہنا * کہناہ ارضعنا و موروی
 تقطیع مافس و خوش اسلوب کشش محمد لہا گوید * سہرہ
 اسکا صفائی مری بلوے کی ساوے * حورستند ہرار
 امی شس حرج حراوے * حار یای * حرد لب
 کہ برای خواہن موضوع و آن حار چوب ماہ دار
 است کہ بر سمان ماعدہ و معنی اصطلاحی آنکہ در
 و د جنگ ہون کہہ در جمی ز ایران اہل اندرس فاس
 در و د مرہ اہل لشکر مراد ار سہار جالیای
 کو ماستہار رحمان دکشگان اسب در صورت
 طرف کای مطر و د سعمل گردیدہ و طاہرا

کناه ادا لب که معشوق حضور عاشق نادگیری
 محاط شود محمد فاسم گوید * گندمی رنگ جوهری دماس *
 سیری جهانی نه موک دلباهی چهره ناما * سالی مجهول
 و سکون رای هندی و لون مالک که ده و معنی
 ستممل اولاسه سمح و اکردن و ناسار راه
 شوجی و طراد محاط شدن لوا اب امار مات
 محبت خان بهادر سهار جنگ دام احاطه و عثم
 لواله فرامد * کسی سی گو خدا پس سبل مار سار
 هم لکس * درا چهری سی ملی پس ملالی حکا
 حی حاهی * چهرک کر مینا * مکسر اول و نیمه
 رای هندی و سکون کاف ماری سالعه در لعل
 حس خود کردن ایست در طالب فروش و محارآ
 کناه ادا ماروشی یکی آرسرا گوید * هوکون
 نه حسن مس گرم گل کانا ادا * سدم حاسم حوس
 چهرک کر مینا * چهری ملی ام لاما * نصم اول

کما سقھی یقھی ہم برہ کلی سہی بر گئی * و گاہی سہی
 فلکس دوستی ہم سہی سہی سہی در لہر
 کہار ان مالکی نی لہر گوید * کہار و یکی در لہر کی
 کورسان اور او کی دنی مارن کی ہورسان * مدہس
 پگتر مان ماس کی سہی سہی سہی سہی سہی سہی لہر
 وہ ہو ماس سہی سہی سہی سہی سہی سہی سہی
 ہر ہر قدم بر ترے * و سہی سہی سہی سہی سہی
 و سہی سہی * کہار اور * لہر اول و لام مال
 کندہ و موحہ نواد مجہول و سکون رای ہما
 جیری را گوید کہ ہما سہی در ہاں ماسہ ہم
 در مقام ماسہ سہی سہی سہی سہی سہی سہی
 اطراف مہن مالکی * کہار اور کی حلیگی مالکی *
 * کہار چہل * سہی سہی سہی سہی سہی سہی
 ہر دو احصاں ماسہ سہی سہی سہی سہی سہی سہی
 در اماار نوع دوم * کہار ہر مویک دلیا *

چهارمین مصطلح آرد گوید * ماه روکی ماس خاکسی
چهارمین در چهارم روزی * گهر طاعتق کاکان لوکا

کمانو ناهوا * چهارمین گدرانی * کاف ماریسی
و دال نهماه کمانه از میندردن بستان عورت است
در نام سب و اوایل جوانی هداست گوید
* نو بهار آبی هی زن عهد سب + چهارمین
کلیو کی هی گدر انسان * چون صمیر کلی در هندی
مخصوص سب است اسب حال مافه سب اس
تبه حالی از کشت ماسب سه چهارمین کمانه نی کا *
نکر و فتح مای هندی و کاف ماری و لون مالف کشیده
کمانه اسب از لور سب نهماه که یکمال صفا
ماسد سرحس در سحر انسان گوید * و چهارمین
هونی خاندنی جا کا * و چهارمین آمد و دتهدنی هوا *
* چهارمین ایتسی * کمانه از گهر چون سب سب بر حال
در دسد هداست گوید * طادب هی کسی سرح محسب کی

و رای مهمله سایی معرود گوسه سو فستدن و سحیل
 و دریدن در طلب مد عالمولعه * دلائران مره مس
 تو مار فابل کی * بر ته به استاد را او جهری تله دم لی *
 و من حنط اللفظ تحقیر طالب ظاهر است در بمعنی
 * چاهچهودر * مامی امی یکی ارافسام حشر اب الارص
 که مار موسس حر و بر ماسته چون در در مار حلی
 سر عت دارد مدس اعصار آستین ماران مام
 یکی ارافسام آستین قرار داده اند که او میر
 و ف آستین گردن همس حالت سد امی کند و در فارسی
 هم که همس معنی موشک آمده کاف در کلمه علامت
 تصعیر است طعرا گوید * جو موسک واکند آهم
 نگر آستین شوی * نو در دست مرگان
 هر طرف مهبانی اشکم * و موسک دوانی
 که در اصطلاح فارسیان گناه از آستین اندازی
 اهل لغات است همس معنی در پیستی نیز چاهچهودر

چون آلودیدن سمشراست فصل علی دانا گوید
 * کانتی چون کوس درو سیری اوسکو فادهی *
 * رگ گردن سی سیری اوسکی سحر کو علامه ہی *
 * جدا جدا کر سیمما * بد سوار سی در سید لب
 آعم ار سکه دستواری راه ناسد مار عالم دیگر
 محمد لہی سرگوید * ہر کام سدرہ ہی سحالی محبت کی *
 کعدہ ملک نو پتہ بھی لیکس جدا جدا کر * خاک چہما *
 کناہ ار کمال آوار گسب در سنی و ملاست
 مولف گوید * کیوں خاک چہما ہی دلا کو مکو عشت *
 سل صبا ہی اوسکی بھی حو عشت *
 * حالاکا گھر * کناہ ار ماس و آرام گاہ محمد حسن
 محسن گوید * دل دینی پری حتی لو کرد خان حراہ
 یہ عاسی ہی تسبیح حتی حالاکا گھر ہیں *
 * جدا کی مارے ہوما * کناہ ار مد سنی مد طالعی است
 سد عدا لو لہی عربت گوید * مدو کی ہم تو یہ

رقم کی * سس حال سرایت گئی جہاں ہی نام کی

* حرف الحاء مہملہ *

* حال حال حلا * کناہ الست ار سری ردار

محمد نقی سرور ماند * حائس ہیں فرس دہ سری مب

حال حال حل * ای ر شک جور آد سو کی سی حال حل *

* حرف الحاء معجمہ *

* حاک د آلی اک ما پیر * کناہ ار اخفای امر دست

کہ در افای آن انواع و سوائی مصور ماسد محمد نقی

گوہ * قطعہ * گر فل کنا لما کو خون * اس ما کو

سہ سی ست نکالو * بہان ہی بہلا ہی جون عاستق

* حائی دوا اب اب حاک دالو * حریس کی

پو جہی کسی سی * طبر ر عقل و مخبری اوس

و مخار اد ہر حاس مہمل خان آر و فر ما د

* اد تہ حب کون خون سی حاطر حب کی *

آئی بہار مکو حیر ہی سس کی * جون حائسا ملو ارکا *

طاس و در ناخام نامدار سبب لفظ حشر
 که سبب نامومی توان که دمی علامه نامهان عطر
 سبکی اولاد سبب دارد و اگر کوسه که حشر عطر لطافت
 سهو که کبر استعمال از عالم میل اعتبار
 باد و در میل تصرف خارج سبب گوئیم اگر امر
 و مای مضبوط می برد اله نام نوسه موحه می سه
 لاکس چون نص مهمله و طای خطی است هر آینه سکون
 اوسط ما، و معیه احسب منی طرف لطیف

همان است قابل و حق النامل *

* حرف الدال مهمله *

* دل من گهر کرما * حصو صبب نه اکر دست

اسادی و مولائی حضرت در فرماد * شعر *

* مار سهرابی توان در گد و گری *

* کوئی حان حراسکی دلس گهر کرے *

* داس کالی * مد و معنی مصطاح یکی کما از عجم و

سنگ چماکی مارے ہنس * سو ت کو ہادوہ
 ہنس ہم چا کی مارے ہنس / چا ا کا کرے
 درادو ناس عمر ماگو مد محمد فاسم گو مد ہنس چا ماہو
 کعبہ کو اب دم برسی * ہما ہم ہی دیکھوں چا ا کا کری
 * حشر عطر ۸ سماہ لفظ سب مرکب لفظ معنی
 موضوع اعظم از ہیکہ تیر خوش ناسد ناموح
 سجادگو ر * ماد صاسی لفظ معطر کی ہم ملک
 مد ہوئی کہ تہا سخی جس لفظ حشر عطر ۸ مو لفظ
 گو مد حرکت طای عطر کہ در رکن صر مسائل و
 مجموع وافع سدہ اعسی در لسطیع در برابر عس می اد
 و ترس مط معنول فاعلاب مضاعیل فاعلس در صحتہ
 لفظ گرہ برود سجدہ ہر تہ اس سب علامہ مافر
 مردع ۱۰ اردو در تاد اعل ماحس وہ سب لاکن
 در سہر جوں مہرم صر لفظ سب اللہ محار
 گنگاواسب محفی ہا مد کہ عطر معنی طب بکون

۱ بعد از تمسک در المیهم کرده که سحر دماغه معما
 ۲ رادی الراهی حصو ص ص حاصل می شود
 ۳ حاجت مصریح و اظهار دارد * دیکودن را کوراب کانا *
 ۴ کنا به از کمال استعرا و را می حنا که کوسه قلاں کس ارد سا
 ۵ و ما دیها محتر است مر را علی یعنی محسر گنده * راعسی
 * کنا که بی کسی محسر کون کرا د فاب *
 * بی جواب و جو کس دیهاں مس بی موب و حنا *
 * دن را راب حنا راب و راج سس نظر *
 * حانا پس آه ن کون را راب کوراب *
 * داسون رس مکر تی * اوفاب و سرب و
 سنگ سی گد را سدن است و محاراد در محل دیگر
 صحر مات هم ص عمل محمد یعنی سرور ماید * مطاع *
 * دیکه اوس کو با سی سی کی دم سی گنی او کهر کر *
آری هی آری سی هی سو داسون رس مکر کر
 * دور دهور کونی * کنا به اوسعی و ملاس

سحاب و دگرگی در محل حیدر ن سال ا دل
 سر سجاد گوید * ر لهو کی حب السحبی هس اوس
 سابه آکی مال * د شاهی شاه عاری سی داس
 س نکال * سال دوم سر سو ر گوید * سراد *
 سن سورعت دیکه کی حیران هوگا * حو او نکاحمال *
 * دل رلف س السحبی گام نشان هوگا * ملی به و مال
 به حال بری ہی سحبی مدسکی هس * آمان کما *
 هساهی کما س سال هوگا * ملی به و مال *
 * دو یون و د ملی * ما عتماد عوام کما ار
 و دست که ناس العصر و السمر ماسد سر حس گوید
 * لست اسطرح سه بر رلف کو کما کی ای ظالم *
 * در ا د تبه شمه لوا و دم که دو یون و د ملی هس *
 و اصح ماد که در بخار لاف و رح سه و افع سه
 و شام و سحر که سه سه اسب محمد و د لاکر
 کما استعمال که بر سه جمهور استعمال است

اسمر ارج نمودن حقیر علی حسرت گوید سحر
 حاکر کر خاک فانی دیکهاها * جو و حماسی که ازل
 دیکهاها * دوشانه * ماصطلاح بود ان هر دو لنگ
 فاحه کمرس در محو سعلین گوید * شاعر *
 نو حصم گن کر سعلین بی کئی * نو بهی هین رمی
 دوشانه س دنی * قصور سقوط عس سعلین
 که در لفظ است بحسب لطف معنی معاف کردم
 * دن اهری * کسرهای هندی کمانه از عوام
 سحر است آرد و گوید * چو درسد که طرف سی
 هوا طالع آرد * کسان دن اهری که مار گانده هر کرم هوا *
 * دل اردا * نکات فارسی و دوا و معده له
 و سکون رای نهاده و دال مالف کشیده یک
 لفظ مرکب است معنی رهره که آرمات سماعت
 و حرات را اهلست آن ماسد محمد حاتم گوید * سحر *
 * نظیر آماها که بی ساکنان درج سبزون کو *

حاطی ہی سترهٔ حطسی جو کہی باع نگا * میان نہ حاطی
 مکر ہی کو مری داغ نگا * درود نو ارد کہی *

کناہ ار نہائی و شدت اندظار ہد آب گوید

* اندظار پس مری ای عجب صورت ہی *

دیکھا کر مہون پس گھر پس درود نو ارد کی شکل *

* دن ہری * بفتح مای ہندی ادقانی کہ برج

وصوت سر کرد ہد آب گوید * سمع آسا

مام سب رود * ہم ہی اندی دیو کو ہری پس *

* حرف الہ الہدی *

ار بوح اول * دیوان دہار ہوا * رست

آرا سن و تکلف بودست مولف گوید

* حط کی آئی سی دیوان دہار ہوا کہ آ *

* آب اکون نہ ما و نیکی صفائی محکو *

* ہس * نصم اول و سکون یون معنی لغوی

ارادہ چنانکہ سر گوید * ستر *

* کاماس که نه دصاف کار کهناهی دل گوزدا *
 * دات ر کهناکسی چسر بر * در کس حسری
 ماندن مرآه رسع سودا در محو کو لوال گوید * سعر *
 مال صدق من رهی کس بهاب * ترکی
 لون نه جور و نگاهب دات * و ماحی سر گوید سعر
 هس سوخته تراحه و ددان ماهر گر * بکسی نواله
 نسی کو یعنی دات ر کهناهی * دل جور انا *
 طرح دادن در امری اغم از سکه محس ماسد
 ماند و راند نسی سودا در محو کو لوال گوید * سعر *
 حره کی حب مفسدون نه حماهون * دوب بر من بهی
 دل جور اناهون * دیر دیر حلنا * بفحش کناهه از
سینعل شدن آس است مرآه رسع در مسوی
 گر ما گوید آهناک هوئی بهی حس گهری دوهر *
 لگی بهی دیر دیر حلنی دهر * داع لگنا * عارض شدن
 بعض آب بر بهری به آب گوید * سعر *

ستندن حسرت مو حسن سر سو را گوید * سر *
 * انکساری، یک سسی ہو کر حی سسی ہر لکلی سے سالیس *
 کس ستکار انداز کا ہمہ سرنی آوار ہی * ہر *
 نصیح و رای ہندی و کاف ماری اگر کہ فی الجمع
 این ہم اردیل دہر کاسب لکن خون سر
 در محل طردن آمد و معنی صدرا نہ خند من و نہ
 اران معان و سہرہ مولف گوید * سر *
 طار لکی ہر کاسی، ہس * کما کہون اُسکی دہر ک
 سسی، ہس، ہر کاہہ سرمد و معنی مضطرب گاہی معنی
 برس و خوف مستعمل کی آرا شعر گوید *
 سہ فران کسی دہر سسی خان خانی ہی * ہی ہی صبح سسی
 دہر کا کہ را آئی ہی * و گاہی ہی ہسیدن مولف گوید
 * مطلقاً آرام آما ہی ہس * بطرح کچھ دلو
 دہر کالگ گما * دہر مارا * در محل مصحح
 و محضر مستعمل ملک آرا عالم فحس، و دسام

* اند لون لکلی ہی آغہ سخن را ابو کمو
 دہس ہی مالہ کو کسی دل مس اثر کری کی *
 و معنی اصطلاحی مرد و دم گاہی معنی صدای ہر
 کہ اردو در گوس رسد مستعمل گردد و لہذا
 اگر کسی سران ہند در تعریف بی نواری کس
 مرلی کی دہس مذکور کند و گاہی ارباب موسیقی
 ہنگام بد مل را گہ در محل سر آورد و بعد کہ
 بر س فاس در ہر حال منسق از یک عالم مصور
 شدہ دست بر سر ہم کہ منظم رسد معنی ارادہ
 نو سہ اسم لفظ مالہ موند ہمس معنی است ہر حال
 اس امر دومی است و دومی لوح احس در می ماند
 من ہم ہم * دہاک رہا * و دہاک و دہاکا
 ہر دو یکای ماری یک معنی آمدہ و کتاہ است
 از خالص ہند و قریب صدہ ماگہانی کہ بر فلک
 عارض گردد اعم از سکہ از حلقان ماسدہ نادر

کتابه امری سانی و ماون اوصاع رد و گار مرد اند وی
 مایه الله تعالی گوید * ملی و ده عسرون سسی مهر س گو
 همس ک آماهی رشک ابکا * نه د هلی
 برنی هی جهاون مد وی کسی اد هر هی کسی او د هر هی *

اما اربع سوم * دک دکا کر مسا مانی کا *

لشس و هر دو کاف فارسی مد حی آت جردن
 سکرم که اکثر دز کمال عطس امان می اند مردا
 ر بیع سو داد و هر کاف آت حاه موس جان گوید * دک
 دکا کر اگر کسی بوی مایه ادله هی لشاف کما حیوی *

حرف الدال معجمه *

* درس حرف مرا خطا حی محاطه است *

* حرف الراء همزه *

* رنگ مارا * لسخ اول و یون عید کاف عیدی ار
 حرف مادی بردن اب و محار اما سال اس مواع
 * مل آره گوید * کهیلی بخی را به سر گوستان

استشمال صحیح عابد دل گوید * بهاری در سه چو درمانی
آسیس مکتبی * برگ نفس قدم همی می
درسی مکتبی * ریس من گره حاما * تکلف ماری واری
همی کسانه الکمال مستلبدن و برآمد لب
انعام اندکان نفس گوید * قاصد رعاشی
سری لب که سر ما بهی سرد * و بیکه کر بخاکو
درسی کی حاج گره حاما بهی سرد * درسی برسی کجکه بر آیانما *
موقوف شدن از حصول امر لب که آمد
و توجع آن ساسد دلی ماکاه مسمر و مولف گوید
* قلعه خاک بر کل جو نفس ماکی طرح *
* آسیس سر می من در آمانا * درسی هوا اساد بیکه کر گوما *
کجکه درسی برسی می تر آمانا * در کسانا * لباید
امری کردن که فایده آن ساسد مولف گوید
* دلا * صو بکی حال می ذرا او رانی لوبی خون من *
* په هر کسی بر همه در کسانا کمال حق من بهاری سم می *

ہوا ہمارا * ری رست ساری ہمی ہی رنگ مارا *
 * رفو حکر مس آخانا * حیران ماندن مستشاید * امر
 عجب و عوام مارا استعمال آید سراج الدین
سراج گوید * رفو گر کو کہان طاق کہ بحم
عش کو تابی * اگر دیکھی سراسہ رفو حکر مس
آخاوی * ری حکتی * نفع اول و پیدہ فو فانی
سای معروف مراد ار ماوری سخت و مساعد
رو رگار مولف گوید * لہو کی نوید ہی اسکو مس
ایک آدہ اب بیکسی ہی * دلاخوس ہو کہ تیری
آخ کل ری حکسی ہی * رنگ دلیان * کاف
یاد سی کیا ار احنا طی کہ ما معسون یسر شود *
ہد اب گوید * ہار آئی ہی مکو بللو بہ دن سارک ہو *
 * جس مس آخ کل کر لو گلو کی ساتھ رنگ دلیان *

* عرب الہای سبحہ *

* دین ہکری * کما اروطا صرا را امری و ہم مہمی

گنا گونی اساسو چسا مکرئی * سوئی کی ماکی سس سب کو نکالنا *
 گناہ ارحس مکرہ و کمال رسائست ہد است
 گوید * ہما کام بہ ہرا ہی ہر اودہ تعالیٰ * لاسوی کی
 ماکی مہس جرائی کو نکالا * سانوں ہری بہ ہما دون سو کہی *
 مدام سک حال مانڈن ہد است گوید *
 * چون سر دہم اس اع مس کرنی ہس معاس *
 * سانوں بہ ہری ہس اور بہ ہما دون سو کہی *
 * سر دہما * مالک سر و سکون ہما کہ و دال ہمدی
 مضموم و لون اول ساکن و دویم مالک کدہ
 گناہ از ساف سدن اس سرف الدس
 مضمون گوید * اگر حرف حق ہما ری زمان سی
 کھوسی * احوال اسادیکہ کی طالع سر دہی *
 * سر گنا مانا * ہمد کاک ہمدی گناہ از سہ طلبست
 مولف گوید * و دکانر سد ہو کہسا ہی سراسر کہسا مہی *
 کسی کا نام نہ ہی گرسر مالک ہر سام آوے *

☆ ف ا ل س ہماہ

* سری کا والا * نوا و نچھول و لون مار سہ *
 کناہ ار لہم نعمت محمد نام گوید * * قطعہ *
 * حہم رداہ ہون میں کس کل کی * آج ہمان
 کون آمو الاہی * میں ایر ما گلی سعی جون برگس *
 + بہہ میں سو ندکا گو والاہی * سر جہہ کی مرا *
 * ہم سون خود کردن مولف گوید * سرنج اسی لہو سعی سری
 دسار کر دگی * آحر کو ہم اکدن سری سحر جہہ کی
 مر دگی + سر مود اما * مدال ہری مرک ملاہی
 کردن و فقرا شمار ہون مولف گوید * جس نمکس
 رائی مد سعی اوس رلف مشکس کی * فائدہ راہو کی
 میں ہی اُسکی سچھی سہ مود اما ہون *
 * سو جہما سا کرما * نوا و سمر و ف و سکون حہم
 ہمدی و فو فانی مال کیدہ اصلاح صواندہ
 یرد احس بہر حسن گوید * کہون ندہ کی سچھی گوئی ہرآن *

۱ است نهی سان کوئی روز ہی تہنداسکسہ ہی *
 * سرم سی مای ہوما * عرف آوردن از خیال
 و ظاہر بر حمہ بر آماست کہ در فارسان مصطلح
 محمد فاسم گوید * مار س گرہ کی ارسس را
 طبعی ہونی * جو گہ تا آئی متاہل سرم سے مای ہونی *
 * ست گرہ ہو لنا * درہ نوع امر ماگہانی سسل
 طہر کو نہ محمد نفی سرم فرماد * ادس جہر کی حوی سے
 عت کل کو حمانہ کہ کون سگارہ ساحس را رسن لانا *

* حرب الصاد مہملہ *

* صبح حسرتی * فرماد لب اردردان کہ علی الصبح
 بر حسرت و ہرے مانہ دسبر و کسد مرار دبع در محو
 کو نوال فرماد * سج سکی کو بکرا کس کی شہی *
 ملا مسجد کا صبح حسرت با ہی * صفائی ثانی *
 حواصا دادن و ناکام گداسس مولف گوید
 * خط کی آئی سی دیوان دلا ہو ایہ بکرا *

* سر سے کھس ماند ہسانہ دست ارخان شتس
 واما مرگ بودن مولف گوید * دکنہگی کوئی
 کو مکر دکنی کا حارہی کو * اب ماندہ کی ہم ہی لو ہمان
 سر سے کھس لکلی *

۲ حرف الہی معجمہ *

۱ شام کی مردی کو کک نک روئی * درند ام
 امری کو سد کہ سر آں عام غمر مصور ماسد
 نیکی ار سمرالوید * ہنس کا دل رلف مس
 سر سوئی * سام کی مرد کو کک نک روئی *
 * ساح ر عمران کہ ساک ساو * طریر کمر و سحوت او
 کردن است سمد نفی سر فرماند * مار جس دی ہی
 مایل سی گوران ہی * تہی چور دی ہی
 ہی سو ساح ر عمران ہی * سہدا سکسہ *
 نصی حرا و حید آب گوید * سمر +
 * تہد بیع ارد ہی ا سردام گہو ہی *

* دایمان هو ما : نو او معروف آف انگر لودن
 است و در مدح و دم هر دو سـ محل هد است گوید
 * استک کلگون حب و داس هر سری سلطان بهین *
 * اس را سکی نو لڑکی ہی کوئی طوفان بهین *
 حرف الطایر *

* طالم معنی لطفی معروف و اصطلاحی کماہ از معین
 و در فاسی و مہدی ہر دو سـ ک اطہر گوید
 * سرا مانس ہمہری دنی رتبی کی عالم ہو *
 * ہر اس سـ د لڑما ہو کاکہ دن کوئی سـ طالم ہو *
 حرف العن *

* عن ہی : سی احب و ہر احب
 ہد است گوید * دل او س سی ہر تی آکھہ لڑا سکو
 عشق ہی * ادر جوری جوری لظرس ملا سکو عشق ہی *
 حرف العن *

* عنہ سی ہو ہو خانا * کماہ از حسد پاک ستدن

آب است کون - سادگی صفائی، حکو^۱ و صفائی،
 نقطه معنی فاد^۲ مستطیع مرآ اعظم^۳ سنگ عظیم گوید
 « رمانی * او ای که بر سر گردائی ہوگی * او در عرس بر سر
 یک ہی رمانی ہوگی * چون آن آب و مان کی
 ہوگی من عظیم * حلقه سدا به پس صفائی ہوگی ؟
حرف الیاء د مضمومه *

اس سر سبز حد حرف سالی سارا است
حرف الطای مہملہ *

« سلما حی سسی مہملہ لال رکھنا : کما به از حرف واحضای
 ماداد است نہ مرگوید * کل نامری زرد گار جوی مس *
 بہ سلما سی سسی لال رکھنا ہی * و دلس ممام
 و ص ما، ادی طاہرہ منسوق الیاء در لباس مرد افق سہ
 کہ کل است او بہا است ہر گاہ افاد و آرد کہ
 مامعہوں دعویٰ بسا دی دار و دلس لہم
 رنگ بر روی خود می آرد و در^۴ ہی لارہ سہ طاہر

* نقد قاسم بونہ کچھ ہی مہار اور گوئی قہر داس ہو *
 * قرآن کریم * مالک سے عمل آوردن امر است کہ وقوع حسن
 کمال یعنی حسد محمد نفی سرگاہند * سر سده ہو بہن
 طالع حورستہ و ماہ دو نو * حوی بی سری مہر کی
 عالم قرآن کہا ہی * سو آ ہی معنی اصطلاحی مدتہ ماہ
 و حورستہ مراعت لفظ قرآن سر طاہر * قدم لسی *
 اقرار در کمال طرف مانی ہو دن اعظم از سکہ
 در صفت سکہ کامل باشد ما بعکس آن فلند رحمت
 حرا گوید * گئی ہی ہر حسب کی سب کہیں
 ہم عرص کہ اسحق قدم مہارے * ہی ہسن چالیں
 تو لو خلوسہ ہم ہمارے ہم مہارے *
 * قرآن بر ماہہ دہرا * کہا نہ از ہم یاد کردن
 است اعظم از سکہ در امر امری باشد و مادا نکاد
 مولف گوید * قطعہ * جہک می سے مرگاہ کی اُسکی
 مصحف در / داسد لیس ہم اپنی ہی معلوم

و تسرگرم در آس عصه کس * شرف ابدین
 مصمون گوید * مصمون نو شکر کر که مرا نام من رقص *
 * عصه سوز بهوت هو گنا لکس خلا نو هی *
 ظاهر احاط محمد نفی سر در سن سحر دخل فرموده اند
 که در مد کرد مالک خود بجای نام لفظ اسم
 نوسه اند چه در اء طلاح اهل دعوت مخصوص
 اسم مصطلح و در سن اعصار واقعی حالی مار لطف است
 ۲ حرف الفای *

* فلک کو حسرتی کی * کیا به ارا کمال عفت
 و بحسری کسان باشد مر عد اند سحر دگر مد *
 * سحر و من لطیف ہی سو ملک کو حسرت ہیں *
 * حور سید کبابی ادکی فلک کو حسرت ہیں *
 * حرف الفباء *

* قهر و مات * در مدح و دم مرد مصطلح محمد نفی سر
 گوید * سب کچھ پوشو ما ہیں انہی کو سکون دامت ہو *

له سته و آتس ر ح حالی ارغراب سست
 * کهن پهار کے تولنا * کناہ است ارکمال
 دسانی در صط سحن در حالی که امر عیب
 ساهد دکر دسند عند الولی عرب گوند * سهر هو کر
 جو هو اشبح مرید اطفال * مردی سب
 بولی کهن پهار قناب آئی * کان کانتی *
 سقت بردن اس بر کردار ما سجاد کی
 مردار صبح سودا دل بد سفق و می انطامی سهر گوید
 + قص مارا کا جو سبئی سان * اونی بردک کے
 کاٹ دالی کان * بردک صمت پناح در
 نواح ستمالہ و کر مال حاسبت کہ اکبر را ہنگران
 و مسافران مدعی طاع الطریق دران میدان
 بعارب می رسد و آس لعظہم در عرف حال
 میل ملاذری کہ در عرف مای منقوطہ گذشت عموماً
 پس معنی مصطلح * کالا مال * کناہہ ارموی

کرتے ہیں * کہ سری دہل سے جو مردم چشم
اوسکی ہیں مسکر * فہم کہا سکی نہیں قرآن پر
نہ ہاتھ دہرتے ہیں *

* حرف انکاف ماری *

کو ر مال بین علما لکھا * کماہ ار حاملست کہ در عین
حصول معصود و دہد سجاد گوید * پتھی اگر حوتی سے
آکر جس میں بلبل * کو ر مال بین علما اسالگی
کہ اور حای * کرا کر علما * نقیح اول و سکون
فوقانی ار ہر ہی ر مد ن و نگاگی و ر مد ن سجاد
گوید * خط کرا کے آج پیچی سے * ہمسی ملی
میں حای ہی کرا * کان کرا * معرفت مد ن
و امرارہ عسخر و دمودن سند عبد الولی عرف گوید
* ریکہ کر موی وہ مالی کا بنون لی بکری کان *
شہر و مسراہ سب آس رجوکی ماکہ ہی *
مملہ معرفتہ اینکہ مملہ راج در محاورہ اللہ مدظم

۱. در مقام انکسار و عصاره فلسفه گویند مؤلف راست

* مس کون اور مہاری مرہ کاٹھے حمال *

دکانتون نہ کون کہانتی ہو مجھ عرب کو *

* کان مین سل دالما * بحاہل در سماع

دکری مودن محمد فاسم گوید * سور بردادہ یون

سی ہی حراع * کان مین حسی سل دالہی *

* کوئی اور ای ساما * کماہ ار سعطیل داس

ماکمال نی رنگست و معولہ افسانہ گو مان

ہندست اکثر گوید کہ چون با سادہ ملک را معصوب

مودد مس حدیب مامور فرمودہد آب گوید * دیکھا

حراں کی روز جو مین بلبلوں کا رنگ * ہری اس

حسی ماعمس کوئی اور اسان * محفی مائد کہ در

وقوع اس ششہ مشہہ را صمر ماست لازم

افادہ حاسہ صمر بلبل ہم در ہندی ماست استعمال

دارد و مراد قال در مکار و مکار و مفسر ادیب

را راست و کالا مال اسامی سمجھا سکا و کمال حضرت
 و دلیل دالیں مراد و مع در ہجو کو نوال گوید
 * جو رکب ادسہ کار و رمانی ہمین * کالا مال اسامی
 ادسہ کو خانی ہمین * خون کو نوال مدکور بہاوت
 سہ فام بود و وقوع سہ حالی ار کہ سہ سہ
 * کاستی نونی * حتم مدی کاسس کہ عاصب الامر
 مدامت حسد ہد است گوید * دل نگا مرگان
 مے ادسکی راب دن رو ما کما لا ابنی حق مس
 آب مس کاستی سدا نویا کما * کان ہونی *
 مہسہ سدن و عمر گرمس سر گوید * دعوتی
 جو سدہی کرہ ادسی ہا لکس * دیکہہ کرہ سہہ کو
 میری گل کس کان ہونی * کا ساسا کل حاما *
 کماہ ار دفع حدس کہ عمار ار خار خار ماستد
 محمد نہی سر گوید * مطامع * مرہی جو گل ہس لوساراہہ حائل حاما *
 اکلا ہی نہ خمی درہ کا ساسا کل حاما * کان و سر کون گہ سستی ہو

افسر کز آن و سرس مراد صبح در استواسر محمل
 دمانی حاکمان کوید * کما کہون ہن رکابدار
 کی مات * اوسکی گدرے ہی کبطرح اذات *
 در کریں میں ہیں کچھ اوسکو حصول * کمرے
 ہی مرے حق میں بگل بھول * کلاسہ ناما کسی سی *
 خود را را سے درند کسی ہوں اس راہ و رفتہ
 محنت ماسد و اعمر آن سال معنی اول معنی
 و کمر می مراد صافلی آستہ فرامد * چون آسیر
 لکٹی ہی صد اچھ اس مالی سی دنگلا اسانا
 ہمیں کون ر بجز والی سے اسوق کلام
 جس مسما دمی سر د کہ ظاہر است مر حالی و معنی
 و در عی ماسد و سال معنی دسم محمد لغا گو
 بکل دست محمد سی چون لون بھی چھوڑا مانا
 اس سی مرے خاطر ابا گلاسہ مانا گرد مانا *
 خاک بکسان سدن و اس دمی در اسخطا مر سے

* کولہ ماس کور ہوتا * کسانہ از احسانو دن
 امر دست کہ فی نفسہ فانیست احسانہ اسدہ ہا
 مردار بیع در ہوتا و فی گوید * گہرین سبھی کرنی
 لجنہ رکھی ہی مول * کولہ ماس کور ہوتا ہی سہی کسا حصول
 * حرف اکاب عجمی *

* کاسمہری دلکی * کسانہ از گرد خاطر شرف الدین مصنون گوید
 * ہی سہری ساری ہماچہری ہی * ہی عجمی کی دلین
 * کاسمہری ہی * گور گور کرنی * قاسم بر مقام دیکری
 سدن کلاف اسخفانی واس بر محض کتاوردہ زمان
 است ماحی گوید * کاسمین کوی مریابی اوسر *
 عین کرنی گاسین گور گور گور * ماحی ہوتا *
 عمارت ارکمال اکادونگاگی اب و محارآ
 در نل قرات سعمل عہد الحی مامان گور
 * سرے اردے مرادل نہ جھٹی کاہر گر *
 گوشت ماحی سے کہو کہو کہو حواہو مای * کل کرنی *

اعتراف نمودن و مقبول بر تصور نمودن و دست
 هدایت گوید و او در سجده و سبکی آنگی ای گل
 حواری و حبابی * گریان من مهمل اما دال کما
 مهمل لبکی و حبابی * گریان کا دورا * بکی ار
 حرکات چهره اری معشوق است و خاصه ار مرد
 طوایف که در عالم رقص مارا ده اطهار خوش
 ادائی اکبر اس حرکت متعل می آید و کثرت عادت
 از بعضی مساجد هم واقع شود اما ختمه اس لطف بردن
 از سانس من مهم مهم مولف گوید * کما سمع هی
 لسی هی گردن کا عصب دورا * کد دومی من
 مار و به دومی من کللی

* حرف الکاف هندی *

اما ر نوع اول * گهر حاما * کما ار حاه و ران
 بدن حقایق و معارف آگاه حصر ساده در است
 فرماید * هم بر امام مصیب آج بهر آبی نگا *

مدعی مقابل اسماعیل کبیر محمد نفی میرگو
 * روی سہی سرے ارکاہدگامہ سردہی *
 * آکھیں اگر ہی ہون لودرماہی گردہی *
 * گلی کا لار ہوما * گلوگر سدن ہد اس گوہ
 * ہر لہجہ دل گلکا سرے لار ہوگنا * گلی ترما *
 سرار ہمان عالم ستاہ و حد مدہا خلص گوہ
 * دست ہون سے کرما ذکر نے اسے کاہما *
 * کون سرہیں ہمارے ناحق گلی ترماہما * گل کہا ماہ *
 آسمان سب کہ اکبری ارلوحوان عاسن من در
 عالم لاف عشق ار فلوں درودہ وانکسر
 واسال آن در آس گرم کردہ ہرند سب داع
 کبیر و اعقاد خود اس حرکت ہم ماہر ار حاب
 معشوق دارند محمد نفی میرگوہ * گل کہا ہی حکمی
 واسطی من ہم رارہ * دوہول ہی نہ لای
 وہ میرے مزارہ * گرسان من مہمہ دالما *

مر را بعل سبقت سبقت الله تعالى فر ما ند
 * مات او سر حوت نهی اسک کهلی سو کهلی گئی *
 * بر م مین او سکی مس اسامی کو نی کر کهلیگا
 * حرف اللام *

-- لوی لگی * نو او مجهول و لون سای معروف
 کتا به ار شوره پس د نو ا را س که در امام
 بر صاب سرد نو ا ر گلی عا ر ص گرد و شاه غز بر اند
 بر بر گو مد * کان نمک هوا یون نیرا حسن سمر دیکه *
 لوی بره کی حسنی لگی گل گسایون مین * لال * اطعمال
 صعدا گو بهد ا س گو مد * کچھ لو ہی لول عسکه گل
 عد لب سے * کون سمری لال کسان سمری مہم مین
 ر مان ہنس * و سہ طفل عسکہ ہما ت مر لوط
 و مو دا بمعنی کلام مر را ارفع سرد مسوی گر ما فر ما ند
 * با سکو ماسنس ہر س ہتکی * طفل عسکہ کو لگ
 گئی حتکی * و اسکہ بعضی نا دما ح و ہما ن مد س

* مار گهر خانی گکای وای گهر خانی گکا * لطمه مانشو طی
 و مکتوبی مردود افغ * گهر شقه حاما * مبرار همین عالمست
 سناب حضرت درد دس سره فرمایه
 * حس سب کو نوی آنکجه او بجا کردیکها *
 * مانه حباب گهر کی گهر شقه گئی * و ظاهر ادر اهل
 و لاس هم اس معنی مصطلح که سعدای
 اسیر فگوید * ارسندگان کسی جو مانه * عاصب
 خود نسب حاه ما * گهری من لوا گهری من مانشا
 شخص منلون المزاج را گویند موافق گوید
 * مزاج را گهری کا همی جو تو دیکهانو هی مانشا *
 همی اکیمال برده فایم گهر من لوا گهری من مانشا *
 اما از نوع دوم که کتیکا * معنی خار خار سا پرده
 عالم شاه مراد حمانه از شاه فرماید * گل کو همی
 ایک خار کا کتیکا * منلو نکو برادر کا کتیکا * گمانا *
 نصم کمانه از بهجت سدن آتوی داستانی

ہندی و لون سائی مچھول کتاہہ ار حالات اضطراب
 کہ در نمائی منصوبہ کمال مصراری قدر قلیل
 ہم ار مدعا آرد و کسب و بر آن دماغ و در مد محمد یعنی
 سپر گوید * اس اسمری کی نہ کوی ای صامالی ہری *
 مک نظر گل دیکھی کے ہی ہمیں لالی ہری *
 * لیتا کتاہہ مارا * نصیب و ہر دہائی ہندی مالک
 کند ہشتاد و در در دہہ کرد دست ہر گوید
 سحر گاہ میں سحسی جو سم کہہ جھوتا * حسرتی
 ادس کو مارا آرتا لاکر * لگا ما جھاما * نکاف
 فارسی و حتم ہندی کتاہہ ار آتش افشا دست
 کہ خاصہ سافقہ اس الفس ماسہ مولف گور
 * ہوا دولت سے آنکھ رن ہنس کے اب سرار
 مجھسی دل * کہ ہی اوسکر اب کچھ کچھ لگانی اور سچہائی ہنس
 * حرف المسم *
 * مہرہ مورا * کتاہہ ار ممدونی و حتم پوسی اس

لفظ معشوق را مخاطب کند چلی مار بنا است و
 گوید که در استعاره بساده فارسی معنی ا
 سمار حاطمی لفظ سر واقع شده گوئیم هر ما
 در سیمی * لو * لفتح لو او محفف در ماه سر
 و در ماه ستعله را گویند و لو لکسی بنامه در اصطلاح
 عبارات را بکار آورده است که مادی بر زبان دار
 خواه و کر معشوق بر زبان عاشق و خواه ماد الهی
 بر زبان نگار در حالت اجبر که عبارت از استاده
 ماسد سر حسن گوید * خون سمع سحر حسن
 نوکی عزم رس * است سسی استوار لگی هی اپسی *
 * لگ چلما * لفتح اول و کاف محمی کما به ار
 آسرس و احاطه محمد نفی سر گوید * گرچه آواره
 حون صا بهین هم * لک لگ چلما کوما هس هم *
 * لالی ترنی * لام اول بالف کنیده و مانی مانی
 مجهول است و در معنی و سکون رای

چھ لاکھ کوئی اور سرانام ہوا * ہسکی لولا کہ
 وا جھڑی لون جی * سہہ کی کوہی ابر کام ہوا *
 * سہہ برہوائی ہر حالی * کناہ اور لرزگ
 روا - اعظم اور سکے در مقام حطر زودہ و ناہ عالم
 ہماہ - حرکت - ہدا - گوند * جو سہہ
 رونی حکہری آکس دکہائان * ہماہ کے
 ای ہر گنس سہہ ہو ہوا مان * مونی بروی * طاہرا
 برحمہ در فادہ و در مدح و دم ہر و سہہ
 موکف گوند * سس سس کی کرا تک و مزہ
 جسی لون کہا * حب - آہ - اسی ہی
 ری برویگی * سہہ بر گرم ہونا * مکہ معاملہ سس
 ماکسی کہ ار جو در کمر ماسد و اکثر نوح حمان
 و فاحہ - ہاں - صعب - صعب - اند - مر سولہ
 گوند * کون طفل اسک حکو آکھوں بین مہی مالا *
 * اس - سہہ - مری سہہ بر لو گرم ہو کی آنا *

میر محمد حسن شاگرد مراد بیع گوید * فاعل اگر
 کہی کہ سب سکنائے ہی جو ورنہ تو * حرر نوا کادم کی لئی
 مہرہ نہ ہو ورنہ تو * مامشور ناادر گئی داناں * کماہ
 ارفاق طعناست در مٹھار و عمو مادر جمع محل
 صرد سب عمل ہدایت گرد * بہیں ہم ماس
 حرون دل و لحت حکم پیری * میل مشہور
 مامشور مایہ اور گئی داناں * مہرہ کی لوی حانی *
 عمارت اور دس سہرم و حناست محمد لعی مرگوید
 * آئی ہی سب آگے مہرہ بربری نہ کہار *
 مہرہ کی گئی تولوی لو کما کر گاکوئی * مہرہ ہو ہما *
 حس بر حس ر دن میر حس گوید * عمد کس ہو
 حس نوہ ہار ہی جہی ہر * نوں اور کی لو آگے وہ مہرہ
 ہو ہما گے ہتھی * سنتہ کی کو رکام ہو * کماہ
 ارحوب و عالسا ہی ماکسا لست مر جہد علی
 جہران گوید * جو بہیں او آہ کر جلا و محاس سے *

الفب اعماد شاد مرآار دبع سو دا گوید
 * نہ ہول ای آرسی گریار سے حکو محبت ہی *
 ہر و سا کچھ ہنس اسکا ہمہ مہمہ دیکھی کمی الفب ہی *
 * مور کہہ * معنی ماحسرو ماقدر شاس واس لفظ
 ہر میل کوئی اور آئی از مصطلحات الفب گو مانت
 ماحی گوید * کون سد لسا ہی رلف کو ماری *
 دیکھہ حکو کہسگی نب مور کہہ * مہمہ مانگی موب *
 نکاف ماری معولہ حریداران واس در محلی
 کوید کہ فردتہ اسحہ فہم کد بر ہمان اصرار دارد
 موب گوید * کل ماری محسہ بوجہی فہم دلکی *
 مس بی قبل ای او سکی فہم مس کہی *
 کہی لگی سو داہی گاہ طیش * مہمہ مانگی مہمی
 موب ہلاکشی دی * موح آخانی * لفتح مہم حالی
 خاطر گزشتہ عن الاعرا * در مادی سی
 دم مس داخامان ہاد * کما حالی حاک کو کما موح آگئی *

* مہمہ اور حاما * حالی کہ ار فرط لفاہست و ہم ار
 فکر بر شمرہ ظاہر شود چراغ گوید * نہ کون تہرے
 چہ پہ قرآن مہی محبی * چراغ کچھ اندون من
 سرا سرہ اور گنا * تہہ ہر چراغ ہما * عمارت ار
 معانیل بدن تصرف در و فرماہ * حسن من ماعیان
 سے محمد م کہی سے نہ نابل * گلو کی مہمہ نہ لون
 چہ ہی ہی دید دیکھہ سیم کا * تہہ سو رہا *
 نکہ مای عیمی و سس مہمہ حالی کہ طفل را
 پس ار گرہ رو دہد ہد آب گوید * تہہ
 * دہس سے او سکی سرادل خود رہا ہی *
 نو تکل عیمہ کل مہمہ سو رہا ہی *
 * مار سح کی راہ * کماہ ار کھی راہ محمد حسن کلیم گوید
 * رکہنا ہی رلف مار کا کویر ہر ار سح * ای دل سمجھہ کی
 حانو ہی را د مار پانچ * مہمہ دیکھی کی الع * العست
 کہ دہا بین دو کس عبد المواجہہ بطہور آمد و نہ بین

۱. حسی به مری نهین * سره کاو الا *
 امر سهل الحصول بهر حسن گوید * تعجیل نکرد
 ای دل آی تو لگامی و * مل حائکا نوسه بی
کما سبه کاو الا بی * سبه سی بول حمری *
 کما به ارد شام ملو ط سدن و سبل طر
مستعمل السا الد جان السا گوید * گالسا دی گرا
کتر می هس * وا ه کما سبه سی دل حمری هس *
 * ما ها تبه کا ما * معاوم سدن ا حام کار در آغار کار
تو قوع علا می که معلو ما سد دار حمه مصطحاب
را است محمد نقی سر گوید * هو ون نفس سم سدن
سبح کللی بی اک بجا اوسدن بی هس د هکی
ما ها سر آه کا ها * حاصل معنی نقصه قابل اسکه اگر
هس کچ و صفت مر در صفاک و مال خواهی سدن
 * تهه حمری کا ما * کما به ار حم نوسب موتف گوید
 * طاف ی نوبها بی حی جور اما هسی * دل سر

لا سہہ لکی رہا * ساک سدن در خالت انعام
 نظم ماسحطاط مر سہ جو دہا آب گو ند * دیکھا
 اوسکی چشم و دہس کو تو سرم سی
 سہہ اسالکی سہ و نادام رہ گئی * من مار رہہ
 نصیر برد احس و سخن و مال گد را بدن ہد آب گو
 + ہنس رہا ہی اوسکی زلف لعنہ * مس ہنس
 اسی من کو مار رہا * موم دل ہو ما * لعنہ
 رفیق القلب لودن ہد آب گو ند * سو دل مس سیر
 مہرا آحر کو اوسی رود ما * سمع کافوری کادل دیکھا
 لوگو مامو ہم ہما * مرم کی ماک * شخصی سناور
 المراج را گو ند ماحی کو ند * جو کوئی کچھ کہی گہار
 حادثے * سمع رو ہی ہمارا موم کی ماک * مرا
 کماہ اردل دادن و آرد و سد لودن اقصی العصر
 مراد فصیح سوہا گو ند * ککی مرگ برای دل
 یکجہی ہم بر ہر گر * ہب سار و نی انکو تو

خان طاهر گوید * مهر دلکاه به سند هر سوئی * حب سسی
 نو سب کو جواب هس دیکها * اصب لرتی *
 در مقامی گوید که دو کس را در اسه مک امر مطلوبه
 اصفان ناسد هر یک بر عم نوداد طاهر کشد سعد علی
سعاد گوید * نارسی جواب لرتی هس *
 به هماری اصب لرتی هس * محمی مرون سی نولما *
 کما به ار آدام حصص و سل مطابه مصطلح
سر محمد کاظم آوار گوید * کلا نوبی سر کلی سی
دن هون * هس محمی دن سی نولی هی *
 * نگی تمسر * سه معنی مصطلح گاه کما *
 از شخص صاحب حلال ناب و اطلاق اس استر
 بر فقرای صاحب نام آید و گاه هی بر شخص نما کس
 و صاف گو و گاه هی صاحب ار نمای معلق هر دو معنی
معروف و مال سوی مهر سعاد گوید * شهر *
سرداری اسکی سی سی هو * به ارو

و خودی بی او تنها ماهمسی * نه نونی بی نه ربگ
 روی بی طش * یک مارگی آب بی سبه جسم ماهمسی *
 * سبه لنگا * کما - از قرب حاصل کردن سرگود
 کما حرف دلشس هو سر اصل خط مدام * اعمار و سناه
 سری سبه لگا گئی * سبه لکی هر خاما * محروم ترکش
 و روی بلطف بدن کی از سر اگود * سهر *
 * بعد مدت سری کوه من خود آخامودن *
 * اما سبه لکی هر و دهن حال خانامون *
 * موج ماری * کما - از فار عالی شخص معطل
 محمد لقا گود * سبل سهر شک اما حب سر
 نارج ماری * طوفان لوح نهها گوسه سهن موج ماری *
 * سبه بانا * نوحه خاطر در ماس حضرت در در مامد
 * سبه بهمارا بی اگر مانگا * نوبه سبه اپنا بی دکمانا نگا *

* حرف البون *

* مند هر سوما * کما - از خواب راحت خوابه محمد

* حرف الواو *

* وادی پراپتی آما * بر عادی و دکار کردن

سر گوید * و حب بن هون ملاگردادی برابی

آدن * محون کی محسن یب بین خاک بین ملاوُن *

* ده آ نکهن سر هسی * کماه از لمر سواوک سر حسن گوید *

* ا ب کچھ بهاری مال به نکاو نظر هس *

* رسی بهاری هم سسی و د آنکهن هس ر بهس *

* حرف الہاء *

* اہم گانی * کماه از سرہ کردن مطعی خان کرگ

گوید * ران سنکوه ہی مہدی کا ہر باب * کہ حون نی

نکائی ہس محبی اہم * قادی باب ما اہم کردن ہر حد

ار روی اصول قوامی حالی ارع ا کفا باب

لکن ر سحہ گو مان حار داسہ اند * اہون اہم لسی ما *

عبارت ار خلدوسی اب در دردن جبری

سند عبد الوہاب گوید * سر اول گلر واپسی ساہم لکشی *

ہرے بگی سمسہری * نظرون سہی گراد سا *
 بی اعتبار کردن اسب مولف گوید * چون استک
 نو نظرون سہی کو بکیرہ گراد نوے * آنکہو مس
 مری سارے ہر وہ کہ سنگناہون * سال بگر ما *
 مدو معنی مصطلح گاہی کہانہ اردو معنی روزگار و اسمعی
 مرد اعلیٰ یعنی محسّر گوید * نہ رنگ دہ نگ آح سہی
 افلاک کی ہیں * اسہی کچھ نہ سم سہی
 بگر آہ سل ہی * و معنی دو ہم و افق اعتماد عوام
 مرد محمد بہر گوید : ملی کی ہوئی مری اور
 او کی بہر * ساد کہ کچھ مل آسمان کا بگر آ *
 * سحر * مالک و جسم مارسی نواد مجہول و ساکون
 رامی ہندی مدو معنی مصطلح گاہی کہانہ ارمان کار
 و گاہی ارمدار کار و اس سحر جامع اس ہر وہ
 معنی اب مگر گوید * حب اور آسائیں سے رو نہکا
 کام گدرا * سارا سحر واد و اس نہ آ رہی *

کل کی ہوا کچھ اود تھی اور آج بھی کچھ اود ہی *
 اہہ پھر ملی دسا * کناہ ارہے علق اودن عرصہ
 مو ح ا نواع سعب ماسد مولف گوید
 داکو محسی سنگدل لی لون نو دکھلاؤن مرا *
 دت راہی اہہ اہی سراہہ پھر کی ملی *
 ہوا ہونا * کناہ ارہے تدرن حصرت در در ماند
 ہر خاک ماک کی ناب ای صا * کوئی دکو ہم ہی
 وے مہین ہوا * اکرنا * سما ح ہودن
 سر سو ر گوید * سندس سری قول اوسنی کس *
 سحر سی ہر حد میں اکرنا *
 اہہ ردہری رہنا ایک حیر کا * گایہ ار
 سرد سب ماندن حیری مولف گوید * حاہو خو
 ہسو دست حاسب سے ہمد دل * ایسا سو دل
 کیکا دہرا اہہ رہیں * اہہ مانون ہول حامی *
 عمارت ار سراسر گئی دیکھو اسی اس سر حسن

حماکی طرح باهون باهه لنگی * باهه پیر ما باگو باقما
 آمد لب * سار عبد الولی عرب گوید * باهه پیر باهه
 سیری دهر کی حلی آیی ساته * دنگهو طالع کی مدد آج
 سیری باهه پیری * باهه اتهاما انک چرسسی *
 دس بردار بدن ارام لب سعطهی خان گوید
 * باهه اوتهما حور او در حفا سی لو * پیری گو ما سلام
 هی تیرا * هوا لگی ، کما به ار عمر مزاج بد است گوید
 * پیری می سیری ساته سم وصالگی * بخو پیری
 باغ دهر کی گلر د هوا لگی * هوا پیری * نکره می
 هندی و لون می معرف کما به ار تعرا و فاب
 اعظم از مکه برسانی به حمص مدل شود بالکس
 آن سال معنی اول مولف گوید * آلی کی اوسکی
 لکی حرا صابر * خوش بود لاکه آج بهاری
 هوا پیری * و ستال دوم جعفر علی حرب گوید
 * شب مهر می ای ده کجه اب صبح سی به جور پیری *

که در دست اس ^۱سجده گرامی العباس صرف
 شد تا آنکه راه امام ناف و چه شرافت اوقات
 سر رفت تا بر لو اندظام ناف ^۲صحبت استمقال
 بر مجاوره دامن مس و صدق اس دعوی بر صاحب
 و نماند منصف ^۳تد اید در و اح رحمة الی لومنا به
 هم ^۴سجده در اس زمان به نجر بر رسیده در سالت
 به سن ^۵هم مرتب مگردید * * * ^۶مثنوی *
 به ^۷السجده نصیح سان * جامع اصطلاح هند و سمان
 سمنس جوهس نصیح و عرف نصیح * ^۸س و عس هی هراک کی تشریح
 مک. لعل لی خا بر و سمنوع * ^۹واسطی حکمی به هو اوصوع
 ابریک ابسی معامر هی رقم * ^{۱۰}ما مس هو امیار اار هم
^{۱۱}عقده صحیح سان هوئی حصفین * ^{۱۲}اهل حصفیق ^{۱۳}سمجھی به مدق
 اصطلاحات دهانوی کسر * ^{۱۴}بیکس اسمس کهاکی خون
 بمقام خان ودلی کئی مالک * ^{۱۵}ت به مالک ^{۱۶}هوئی به ار
 تو ^{۱۷}مسر هوا سکا اندر ستاس * ^{۱۸}اس ^{۱۹}حگر کادی کو کری و قیاس

در گلزار ارم گوید * ہر ایک گل سے وہ بیور است
 دیکھی معقول کہ سری ہا یہ مانوں سے گئی اسول *

۲ حرف الہامی سخامی *

* ماری کت کرتی * لضم کاف ماری و سکون
 ماری ہندی کماہ ایست ارد کہ آستہ نائی
 کر دن واس دور مرہ اطعمال مکینست سر سور گوید
 * ر ماعی * لی حکوی سی ح کہ مین بی اوسکی جتیمی *
 نو لا کہ بری خان ہ سری لتکی * ہر داس ملی
 کہ یک کے ناح ہ کہما * جل آح سی ہمی محسی
 ماری کت کی * مافسب * در مقام رصاد سلم
 گوید مولف راسب * ہوا ہر در دو عم ہر گرہ وصل
 دلہ مافسب * ہی ہماست ماسا رہیں معصوم مافسب *

* لا الحمد فی الاولی والاخرہ *

کہ وہ ہست اس اقل الخفیفہ علم قدر یوست صرف
 گردید و محبت فوہ لفعول رسدوا لصاب اند

مفید جهت استفاده طالبان اس مفید و مختص است
 بعضی ما را منع پردهندگان اس مطالب و عمادش
 اران اعلیٰ لفظند اما تسبیح عام الفص و عموم الفهم
 باشد و هر عامی و مسدی تواند معنوی بردارد حال آنکه
 اند دارد و زان میخلاف آنست که
 من اوله الی اخره به چشم الصاف در مسدی
 در مکتوبه و محال من صفتند استهدف المماس الحسد
 سنگان ما عیسا ف آنکه هر خاصه تصامی شریک
 سهو و خطائی باشد از طعن و تعریض در گذاردند
 اسان هر آنکه خابر الخطا است و ستوده عب
 حوی حلی ما را * علام همت آن عارفان ماکرم *
 * که یک صواب به نسید و صد خطا می کشند * و الحمد لله
 علی الامام و الصلوة و السلام علی من بعد و آله الکرام
 * و اصحابه العظام *

مگر نه گوئی را نه پس معنای * سمر دهر ایک هر کاپی مارا
 لیک صد شکر انکو ہی ممدوح * وصف حسکی هو سکس مشهور
 جو ہوا اسکا ماعت مالک * حسکا مادح ہی ہر صفت و صفت
 حسکی ارشاد سی ہوا نہ حال * نام حسکا ر ہنگا ما صد سال
 یعنی نقاد عالم امرا الملک * جامع خود و علم امرا الملک
 ہی سخن سنج اور نہ رسا * نہ در ہر کی ہی او سکس ہاں
 بیشک اسکا وہ قدر دان ہوگا * حرکت اسکا را لگان ہوگا
 اکنون سان دیگر حد فہرہ کہ از سہل مات اس کتاب
 است و احب آمد ساند اس کہ مصطلحات
 حضرت دہلی ماعتقاد را قلم بر بردار است
 وسط ہمگن سحر و دشوار مگر تہ را سہل است
 ارکلام مورد نان ہر سہ در سن محضر است گردانہ
 و آن سر مسوع برد و نوع تخصی سک معنی و ترخی
 سجد معنی مانتہ ان نصر حسب قرینہ مہیرا ہم کسد
 و آگہان حہر لطر بر مقامی لغزہ حشد بالحملہ محضر است

۱۱ لله الحمد والمنة که اس ^{سبحه} مآدر الیهان

* مسمی شمس الیهان فی اصطلاح *

* هندوستان من بالسماء ابلغ الیای زمان *

* متخاص لطاف مرآطان ساریه و حکم *

* شهردی سبه مکر اردو و صد و سصد *

* و شمس من بحر السوسه علی صاحبها *

* الی الی ^{سبحه} در مآله و مرصده *

۱۲ مآدر مشد آذواق محله قطب نور *

* ار مطلع مطمع آذواق *

* عالم مآله طالع *

* و صاحبس *

* طابع خاص و عام *

* گره *

نور و مآدر مشد آذواق محله قطب نور